

โครงการเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอวัฒนานคร

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวปิยะนุช หอมหวาน (เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ชำนาญงาน)

โรงพยาบาลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

บทที่ 1

โครงการเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอวัฒนานคร

หลักการและเหตุผล

การสำรวจสุขภาพช่องปากประชาชนในเขตตำบลวัฒนานคร โดยกลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลวัฒนานคร เป็นกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตามแผนงานของสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสระแก้ว ผลการสำรวจพบว่าเด็กก่อนวัยอายุ 3 ปีมีแนวโน้มการปราศจากโรคฟันผุเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แม้ว่าโดยรวมสามารถดูแลให้เด็กกลุ่มนี้ปราศจากฟันผุได้มากขึ้น การเกิดโรคฟันผุยังถือเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องรับการดูแลเป็นอย่างยิ่ง เด็กส่วนใหญ่เริ่มได้รับการฝึกนิสัยแปรงฟันบ้างแล้ว แต่ประเด็นปัญหาที่พบคือการที่ผู้ปกครองปล่อยให้เด็กแปรงฟันด้วยตนเอง ดังนั้นคุณภาพของการดูแลอนามัยช่องปากจึงยังคงเป็นปัญหานอกจากนี้การจัดระบบการแปรงฟันหลังอาหารกลางวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ จึงเป็นมาตรการได้รับการพัฒนาให้เกิดความครอบคลุมต่อเนื่องและเป็นระบบ การตีมนมเป็นปัจจัยสำคัญอีกประเด็นหนึ่งต่อการเกิดโรคฟันผุในเด็กกลุ่มนี้ ทั้งนี้พบว่าแม่โรงเรียนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะจัดนมจืดให้แก่เด็กแล้วก็ตาม แต่เด็กส่วนใหญ่ยังคงตีมนมหวานและนมเปรี้ยวเมื่ออยู่ที่บ้าน ในกลุ่มเด็กวัยเรียนพบว่าสภาวะการเกิดโรคฟันผุดีขึ้น โดยร้อยละของเด็กประถมศึกษาที่ปราศจากโรคฟันผุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.53 เป็นร้อยละ 75.32 แต่มีประสบการณ์เป็นโรคฟันผุถอน อุด ร้อยละ 0.49 ซี่ต่อคน และไม่มีเหงือกอักเสบจำนวนร้อยละ 82.49 แม้เป็นค่าที่ดีมากเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยประสบการณ์เป็นโรคฟันผุถอน อุดระดับประเทศที่ตั้งไว้ไม่เกิน 1.5 ซี่ต่อคน ประเด็นปัญหาสำคัญที่ยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการป้องกันและควบคุมโรคฟันผุเด็กกลุ่มนี้คือ พฤติกรรมการบริโภคขนมกรุบกรอบและการดื่มน้ำอัดลม ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามกระแสนิยม มาตรการที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการวางแผนการทำงานเชิงรุกเพื่อมุ่งหวังให้เกิดการส่งเสริมและป้องกันโรคฟันผุ หรือปัจจัยร่วมกันหลายอย่าง (multifactorial disease) ในฐานะผู้ดูแลสุขภาพช่องปากประชาชน สิ่งที่ทำได้ดีที่สุดนั้นคือ การให้ความรู้เรื่องการดูแลตนเองอย่างถูกวิธี โดยกลุ่มงานทันตกรรมได้มีการวางแผนและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องในเรื่องการรณรงค์อย่างมีสีสัน เพื่อจูงใจให้ประชาชนเอาใจใส่พฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของตนเองให้มากขึ้น

ทั้งนี้กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลวัฒนานคร มีแนวคิดในการจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี เพื่อมุ่งเน้นให้มีการจัดสิ่งแวดล้อมการเพิ่มศักยภาพของเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเพิ่มการมีส่วนร่วมของภาคีต่างๆ โครงการส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน และการประกวดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพช่องปากในโรงเรียนอย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลวัฒนานคร จึงได้ดำเนินการพัฒนาเครือข่ายเด็กไทยฟันดี โดยเริ่มต้นปี 2560 มีจำนวน 5 โรงเรียนเข้าร่วมเครือข่าย คือ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด) โรงเรียน บ้านใหม่ไทยพัฒนา โรงเรียนหนองตะเคียนบอน โรงเรียนบ้านเนินสะอาด โรงเรียนบ้านซับใหญ่ ปี 2562 มีจำนวน 4 โรงเรียนเข้าร่วมเครือข่าย คือ โรงเรียนบ้านใหม่ศรีจำปาทอง โรงเรียนบ้านวังรี โรงเรียนบ้านโนนผาสุก โรงเรียนบ้านสีแยก และปี 2563 มีจำนวน 1 โรงเรียนเข้าร่วมเครือข่าย คือ โรงเรียนคลองยางนุสรณ์

ปี 2563 เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอพัฒนานคร มีโรงเรียนที่เข้าร่วมทั้งหมด 10 โรงเรียน ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่นๆ และสามารถพัฒนาให้เป็นกลุ่มแกนนำขยายแนวทางการดำเนินงานต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาเครือข่ายขยายผลและเผยแพร่การจัดกิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน
2. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระบบความร่วมมือของโรงเรียน บุคลากรทันตสาธารณสุข ผู้ปกครองนักเรียน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนเครือข่าย

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กนักเรียน คุณครู และโรงเรียนที่เข้าร่วมเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ทั้ง 10 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด)
2. โรงเรียนบ้านใหม่ไทยพัฒนา
3. โรงเรียนบ้านหนองตะเคียนบอน
4. โรงเรียนบ้านเนินสะอาด
5. โรงเรียนบ้านซับใหญ่
6. โรงเรียนบ้านใหม่ศรีจำปาทอง
7. โรงเรียนบ้านวังรี
8. โรงเรียนบ้านโนนผาสุก
9. โรงเรียนบ้านสี่แยก
10. โรงเรียนคลองยางนุสรณ์

หน่วยงาน/ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวปิยะนุช หอมหวาน (เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ชำนาญงาน) โรงพยาบาลพัฒนานคร อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2563

งบประมาณ

- เงินกองทุนห้องกลุ่มงานบริการทางการแพทย์ (ทันตกรรม) โรงพยาบาลพัฒนานคร ประจำปี
ปีงบประมาณ 2560 เป็นเงิน 2,000 บาท
- เงินนอกงบประมาณ ตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (PP) ตามแผนโครงการ โรงพยาบาล
พัฒนานคร ประจำปีงบประมาณ 2561 เป็นเงิน 75,685 บาท

- เงินนอกงบประมาณ ตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (PP) ตามแผนโครงการ โรงพยาบาล
วัฒนานคร ประจำปีงบประมาณ 2562 เป็นเงิน 69,610 บาท
- เงินนอกงบประมาณ ตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (PP) ตามแผนโครงการ โรงพยาบาล
วัฒนานคร ประจำปีงบประมาณ 2562 เป็นเงิน 71,410 บาท
- เป็นเงินทั้งสิ้น 218,705 บาท

บทที่ 2 การดำเนินงาน

การดำเนินงาน

1. จัดตั้งเครือข่ายเด็กไทยฟันดีอำเภอวัฒนานคร ผู้อำนวยการรับทราบข้อตกลงร่วมกัน และร่วมลงนาม
เข้าร่วมเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี
2. จัดประชุมวางแผนงานการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. จัดอบรมแกนนำเด็กนักเรียนเพื่อสร้างแกนนำดำเนินกิจกรรมทันตสุขภาพในโรงเรียน
4. โรงเรียนดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ โดยมีทันตบุคลากรให้ความช่วยเหลือ และคำแนะนำ
5. ทิมทันตบุคลากรนิเทศโรงเรียนเพื่อประเมินและให้ข้อชี้แนะต่างๆ
6. ตรวจสอบเด็กนักเรียนเพื่อนำมาประเมินผลการดำเนินงาน
7. ประกวด
8. นำเสนอผลงาน
9. รับรางวัล
10. ขยายเครือข่าย
  - ประชาสัมพันธ์เพื่อค้นหาโรงเรียนที่สนใจในการดำเนินงาน
  - คัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมเครือข่าย โดยคัดจากที่มีกิจกรรมทันตสุขภาพสาธารณสุขโดดเด่น หรือ
มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง ผู้นำและบุคลากรที่ต้องการต่อยอดการพัฒนา
  - ได้โรงเรียนเข้าร่วมเครือข่ายเด็กไทยฟันดี
  - ประชุมแกนนำเครือข่ายเพื่อชี้แจงเกณฑ์พัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี แลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นกำหนดแนวทางพัฒนางานร่วมกันโดยกำหนดเกณฑ์ร่วมกัน โดยการทำพันธะสัญญา
MOU ของเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี อำเภอวัฒนานคร
  - เครือข่ายมีการดำเนินงานร่วมกัน จัดแบ่งแผนการดำเนินงานเป็น 4 หมวด คือ
    - หมวดที่ 1 กิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน
    - หมวดที่ 2 ผลลัพธ์/ผลกระทบด้านทันตสุขภาพ
    - หมวดที่ 3 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
    - หมวดที่ 4 การนำและการบริหารจัดการจัดการเครือข่าย

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ดำเนินการให้ทีมงานต้นบุคลากรได้รับความรู้การดำเนินการเครือข่ายเด็กไทยฟันดี โดยการเชิญบุคลากรจากเครือข่ายอำเภอคลองหาดมาเป็นวิทยากรสอนการดำเนินการเครือข่าย ส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมโครงการพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี สุขภาพดี และการประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจัดโดยกรมอนามัย
2. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ แนวคิดโรงเรียนเครือข่ายให้กับทางโรงเรียนเพื่อค้นหาโรงเรียนที่สนใจในการดำเนินงาน จากนั้นคัดเลือกโรงเรียนที่เข้าร่วมเครือข่าย โดยคัดจากโรงเรียนที่มีกิจกรรมทางทันตสาธารณสุขโดดเด่น เช่น เคยได้รับรางวัลประกวดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทางทันตสุขภาพหรือการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง ผู้นำและบุคลากรที่ต้องการต่อยอดการพัฒนา เข้าใจและยินดีในการพัฒนาร่วมกับโรงเรียนอื่นเป็นเครือข่ายร่วมกัน โดยในเบื้องต้นมีโรงเรียนที่เข้าร่วมการพัฒนาเครือข่ายร่วมกันจำนวน 10 โรงเรียน คือ
  - โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด)
  - โรงเรียนบ้านใหม่ไทยพัฒนา
  - โรงเรียนบ้านหนองตะเคียนบอน
  - โรงเรียนบ้านเนินสะอาด
  - โรงเรียนบ้านซับใหญ่
  - โรงเรียนบ้านใหม่ศรีจำปาทอง
  - โรงเรียนบ้านวังรี
  - โรงเรียนบ้านโนนผาสุก
  - โรงเรียนบ้านสีแยก
  - โรงเรียนคลองยางนุสรณ์
3. กลุ่มงานทันตกรรม โรงพยาบาลวัฒนานคร จัดให้มีการประชุมแกนนำเครือข่ายเพื่อชี้แจงเกณฑ์การพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำหนดแนวทางการพัฒนาร่วมกัน โดยกำหนดเกณฑ์ร่วมกันในเบื้องต้น คือ
  - คัดเลือกประธานเครือข่ายร่วมกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด) ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร เป็นแกนนำในการพัฒนาเครือข่าย
  - กำหนดจุดมุ่งหมาย นโยบาย แผนงานในการพัฒนาร่วมกัน
  - กำหนดวิสัยทัศน์เครือข่าย “เครือข่ายอ่อนหวาน ประสานร่วมมือ ส่งเสริมสุขภาพช่องปากปราศจากฟันผุ”

- กำหนดช่องทางในการสื่อสาร กำหนดกลุ่ม line เครือข่ายเด็กไทยฟันดี อำเภอวัฒนานคร จัดให้มีการประชุมเครือข่ายอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 2 เดือน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหา ปรับปรุงแผนงานร่วมกัน
- กำหนดให้บุคลากรทางทันตสาธารณสุขให้ความรู้และแนวคิดทางวิชาการทุกครั้งที่มีการประชุมการพัฒนาเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง
- มีการประชุมต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 2 เดือน
- มีการนำเสนอผลการทำงาน พิจารณางบประมาณการทำงานร่วมกัน ผลักดันกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกันประเมินผล ทบทวนการดำเนินการ วิเคราะห์ส่วนที่ขาด ปัญหาและอุปสรรคและ กระบวนการอย่างต่อเนื่อง
- โรงเรียนดำเนินการประสานงานองค์กรบริหารส่วนตำบลเพื่อประชาสัมพันธ์แนวคิด ขอรับการสนับสนุนงบประมาณและความร่วมมือ
- ประสานงานบุคลากรสำนักงานสาธารณสุขสระแก้ว เพื่อให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรม โรงเรียนเครือข่ายความรู้ด้านโภชนาการในเด็กนักเรียน
- ประชุมแกนนำนักเรียนเพื่อค้นหาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาทันตสุขภาพโดยนักเรียน
- การให้กำลังใจร่วมกันในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

ผลการดำเนินงาน/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่ได้รับ

จัดแบ่งผลการดำเนินการเป็น 4 หมวด

หมวดที่ 1 กิจกรรมส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียน

- จัดทำนวัตกรรมทางทันตสุขภาพ ได้แก่ สมุดบันทึกการแปรงฟันเช้าและก่อนนอน นวัตกรรมฟันสวย ยิ้มใส ด้วยสมุนไพรไทย นวัตกรรมพิสูจน์ฟันสะอาดด้วยแก้วมังกร นวัตกรรมกล้วยสะบัดงาเพื่อลดหวานในอาหารกลางวัน นวัตกรรมฟันสะอาดด้วยสมุนไพร นวัตกรรมหนังสือเล่มเล็กเพื่อส่งเสริมทันตสุขภาพนักเรียนและผู้ปกครอง นวัตกรรมน้ำยาบ้วนปากสมุนไพร (จากภูมิปัญญาไทย) นวัตกรรมน้ำกระเจี๊ยบอ่อนหวาน นวัตกรรมยาสีฟันสมุนไพรวิเศษ นวัตกรรมฟันสมุนไพรไร้น้ำตาล (จากภูมิปัญญาไทย) นวัตกรรมผงขัดฟันมหัศจรรย์ไบบอย นวัตกรรมน้ำฟางฟันสวย และนวัตกรรมเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี (หญ้าหวาน)
- การจัดทำหลักสูตรทันตสุขภาพร่วมกับการบูรณาการเรื่องความรู้ทางทันตกรรมเข้าไปกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 3 วิชา ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- การควบคุมอาหารว่างและอาหารเสี่ยงต่อโรคฟันผุ โดยให้แกนนำนักเรียนชักชวนเพื่อนๆ ให้ความรู้กับผู้ปกครองในการควบคุมอาหาร การดูแลสุขภาพช่องปาก และขอความร่วมมือกับแม่ครัว แม่ค้าในโรงเรียนเพื่อลดอาหารหวานในโรงเรียน
- แกนนำนักเรียนพาเพื่อนและน้องๆ แปรงฟันหลังอาหารกลางวันร่วมกัน ตามจังหวะเพลงที่เปิดให้ และตรวจความสะอาดด้วยฟันสวย ยิ้มใส ด้วยสมุนไพรไทยเป็นระยะ
- บุคลากรทางทันตสาธารณสุขให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนทุกโรงเรียนในเครือข่าย และดำเนินกิจกรรมเฝ้าระวังทางทันตสุขภาพร่วมกับครูและนักเรียน

หมวดที่ 2 ผลลัพธ์/ผลกระทบด้านทันตสุขภาพ

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 6 ของทั้ง 9 โรงเรียนในเครือข่ายมีการแปรงฟันก่อนนอนทุกวันร้อยละ 100
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 6 ของทั้ง 9 โรงเรียนในเครือข่ายไม่ได้รับการรับประทานอาหารว่าง แต่จะรับประทานผลไม้หลังจากรับประทานอาหารกลางวัน และแปรงฟันทุกครั้งร้อยละ 100
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 6 ของทั้ง 9 โรงเรียนในเครือข่ายได้รับการบูรณะฟันแท้ร้อยละ 100

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของทั้ง 9 โรงเรียนในเครือข่ายปราศจากฟันผุมากกว่าร้อยละ 100
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของทั้ง 9 โรงเรียนในเครือข่ายไม่มีเหงือกอักเสบร้อยละ 100
- และโรงเรียนทั้ง 9 โรงเรียนเครือข่ายพัฒนานครเป็นเขตปลอดน้ำอัดลม เครื่องดื่มไอศกรีม ลูกอม และลูกกวาดทุกชนิดร้อยละ 100

หมวดที่ 3 การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

- หันตบุคลากรในโรงพยาบาล และรพ.สต.ในเขตที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นแกนกลางในการประสานงาน นำเสนอแนวคิด เป็นวิทยากรทางวิชาการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่าย
- ผู้อำนวยการและครูอนามัย เป็นผู้วางเป้าหมาย แผนงาน และดำเนินการหลักในการพัฒนาเครือข่าย
- องค์การบริหารส่วนตำบลให้การสนับสนุน ร่วมดำเนินการในโรงเรียนในเขตรับผิดชอบของตนเอง
- แกนนำนักเรียนดำเนินการผ่านเครือข่ายแกนนำนักเรียน โดยมีครูอนามัยเป็นที่ปรึกษาและมีส่วนร่วมในการรณรงค์ที่ตัสสุขภาพสู่ชุมชน
- ผู้ปกครองร่วมเสนอแนะผ่านการประชุมผู้ปกครอง คุณครู และแกนนำนักเรียน
- ผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และร่วมกิจกรรมการรณรงค์ต่างๆ

หมวดที่ 4 การนำและการบริหารจัดการเครือข่าย

- การนำและการบริการดำเนินการโดยประธานเครือข่าย นางสมสมัย กันสการ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด) รองประธาน นายคมกฤษ สมสาร ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเนินสะอาด เลขานุการ นางวิไลย สมสาร ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียนที่เหลื่อ ครูอนามัยทั้ง 7 โรงเรียนเป็นกรรมการร่วมกับบุคลากรทางทันตสาธารณสุข
- กรรมการมีการประชุมอย่างน้อย 1 ครั้งใน 2 เดือน ในบางครั้งมีการเชิญ สพป. อปท. แกนนำนักเรียน แม่ครัว ผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม
- มีวิสัยทัศน์ “เครือข่ายอ่อนหวาน ประสานความร่วมมือ ส่งเสริมสุขภาพช่องปาก ปราศจากฟันผุ” เป็นเป้าหมายในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทันตสุขภาพนักเรียน

- กำหนดเป้าหมายการพัฒนาชัดเจน (ตามหมวดที่ 2) โดยมีบุคลากรที่สาธารณสุขดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอในที่ประชุมกรรมการตามรอบการสำรวจ
- มีการนำนโยบาย นำมาปฏิบัติที่โรงเรียนผ่านการประชุมในโรงเรียน และนำสู่การปฏิบัติที่บ้านผ่านแกนนำนักเรียน และการประชุมผู้ปกครอง

บทที่ 4

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การประเมินผล และผลสำเร็จของการปฏิบัติงาน

1. มีการพัฒนาเครือข่ายขยายผลและเผยแพร่การจัดกิจกรรมส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียน ร้อยละ 100
2. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระบบความร่วมมือของโรงเรียน บุคลากรทางทันตสาธารณสุข ผู้ปกครองนักเรียน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100
3. มีการสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนในเครือข่าย ร้อยละ 100

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญเกิดจาก

- ภาวะผู้นำของนางสมสมัย กันสการ ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 83 (บ้านห้วยโจด) ที่มีความอาวุโส วิสัยทัศน์ และความสม่ำเสมอในการดำเนินงาน
- นางสาวปิยะนุช หอมหวาน เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน ผู้ประสานที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องเกิดกิจกรรมสม่ำเสมอ
- ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูอนามัยที่เป็นสมาชิกเครือข่ายที่มีส่วนร่วม ร่วมคิดค้น พัฒนา ทั้งกิจกรรม นวัตกรรม
- ทันตบุคลากรที่สามารถให้การสนับสนุนทางวิชาการ การประเมินผล และเป็นพี่เลี้ยงที่ดี
- แกนนำนักเรียนที่มีการประชุมสม่ำเสมอมีกิจกรรมนำเสนอคุณครู ซึ่งมีผลต่อทั้งกิจกรรมทางทันตสุขภาพในโรงเรียน และผู้ปกครองที่บ้าน
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนงบประมาณ และเข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ
- การดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย เป็นการเผยแพร่รูปแบบที่ประสบความสำเร็จ หรือร่วมกันพัฒนารูปแบบ และสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาคในการทำงาน

บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

การดำเนินการเครือข่ายเด็กไทยฟันดี อำเภอวัฒนานคร เริ่มต้นอย่างไม่มีประสบการณ์ แต่ได้รับผลจากการเรียนรู้ร่วมกันด้านความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องอาจมีผลกระทบบ้างจากภาระงานของคุณครูที่มีมากในหลายๆด้านแต่ด้วยภาวะผู้นำ และการประสานงานที่ดีเยี่ยมทำให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง และมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี

การพัฒนาต่อเนื่องคือการขยายเครือข่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมจำนวนเด็กนักเรียนให้มากขึ้น โดยใช้ทีมงานที่มีประสบการณ์ช่วยเหลือเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาเครือข่ายอย่างมั่นคง และดำเนินการให้มีการประเมินผลงานในรูปแบบการวิจัยที่ชัดเจนเป็นระบบมากขึ้นต่อไป

การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

ได้รับการประเมินเป็นเครือข่ายที่ยอดเยี่ยมระดับประเทศ โดยโครงการพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย พื้นที่ สุขภาพดี ศูนย์อนามัยที่ 6 ชลบุรี

การขยายเครือข่าย / ขยายผลงาน

- มีแผนการขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้นจำนวน 5 เครือข่าย ภายในปี 2563

ปัญหาอุปสรรค / ในการดำเนินงาน

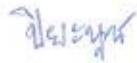
1. งบประมาณของรัฐมีจำกัดทั้งในส่วนของหน่วยงานสาธารณสุข และโรงเรียนไม่เพียงพอกับการดำเนินงาน
2. ทีมผู้ปฏิบัติขาดความรู้ และทักษะในการขอรับการสนับสนุนจากท้องถิ่น
3. บุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนน้อย ภาระงานครุมาก ช้าซ้อน มีเวลามาประชุมเครือข่ายน้อย
4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนบางแห่ง ผู้บริหารมอบหมายให้เป็นความรับผิดชอบของครูอนามัยคนเดียว บุคลากรอื่นไม่มีส่วนร่วมจึงมีข้อจำกัดในการดำเนินงาน

วิธีการแก้ไข / แนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานเครือข่าย

1. หน่วยงานกลาง/ต้นสังกัดมีนโยบายส่งเสริมทัศนสุขภาพที่ชัดเจน
2. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดแผนงาน/โครงการชัดเจน ระบุเป้าหมาย ผลลัพธ์ และผลการประเมิน
3. พัฒนาระบบสนับสนุน การประสานงาน และการติดตามผลเครือข่ายทุกระดับ
4. จัดเวทีแลกเปลี่ยนภายในเครือข่าย และระหว่างเครือข่ายโรงเรียน เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อการประชาสัมพันธ์ประเด็นสุขภาพที่สำคัญทางสื่อมวลชน/สื่อสาธารณะ สร้างความรู้และความเข้าใจแก่ครอบครัว ร้านค้า และชุมชนในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ เสริมแรงกิจกรรมสร้างสุขภาพในโรงเรียน
6. พัฒนาศักยภาพผู้ประสานงานโครงการ และทีมพี่เลี้ยงทุกระดับ ในเรื่องการทำงานลักษณะเครือข่ายการติดตาม ประเมินผล และวิชาการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะทีมพี่เลี้ยงระดับอำเภอ เนื่องจากมีความใกล้ชิดเกี่ยวกับเครือข่ายโรงเรียนสามารถสนับสนุนและบูรณาการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนได้ตามบริบทของพื้นที่
7. จัดทำแนวทางของขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากท้องถิ่น สนับสนุนทีมผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่
8. การจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนควรอยู่ในพื้นที่ที่เครือข่ายเดียวกัน การเดินทาง และการติดต่อสะดวก เพื่อประโยชน์การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มโรงเรียน รวมทั้งการติดตามผล และการประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ PCU ไม่ข้ามเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานครั้งต่อไป

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สระแก้ว ควรสนับสนุนเรื่องการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนเครือข่ายเด็กไทยฟันดี
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สระแก้ว ควรมีคู่มือการดำเนินงานเครือข่ายเด็กไทยฟันดีให้ทางโรงพยาบาลทุกแห่งในจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานเครือข่ายเด็กไทยฟันดี
3. กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ควรมีการสนับสนุนสื่อโปสเตอร์ แผ่นพับ โมเดลฟันบอกระยะฟันผุ 4 ระยะ คู่มือความรู้เรื่องโรคในช่องปากและวิธีการป้องกันรักษาให้ทางเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี เพื่อเป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ให้ทางโรงเรียนและชุมชนต่อไป

ลงชื่อ ผู้เสนอโครงการ
(นางสาวปิยะนุช หอมหวาน)
เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขชำนาญงาน

ลงชื่อ ผู้เห็นชอบโครงการ
(นายสัมภาษณ์ ขาดือลงกรณ์)
ทันตแพทย์ชำนาญการพิเศษ
หัวหน้ากลุ่มงานทันตกรรม

ลงชื่อ ผู้อนุมัติโครงการ
(นายสุชุม พิริยะพรพิพัฒน์)
นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวัฒนานคร